

25.6.2026

Dnro 2026_057
VH/3493/00.04.05/2026
VN/6617/2025

Sisäministeriölle

Asia

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikön lausuma hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Lausuma

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (myöh. selvitysyksikkö) lausuu harmaan talouden torjunnan näkökulmasta ja kannattaa hallituksen esityksessä esitettyä erityislakia järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta sekä järjestäytyneen rikollisuuden analyysikeskuksen perustamista. Selvitysyksikkö kannattaa lisäksi velvoitteidenhoitoselvityksen käyttömahdollisuuden lisäämistä sekä analyysikeskukselle että myös rahankeräysluvan ja turvallisuusalan elinkeinoluvan myöntämis- ja peruuttamistilanteissa.

Selvitysyksikkö esittää ministeriön harkittavaksi harmaan talouden torjunnan näkökulmasta muutamia kehitysehdotuksia:

- olisi varmistettava, että analyysikeskuksen tietoja voidaan luovuttaa myös selvitysyksikön tehtäviin,
- julkisten velvoitteiden laiminlyönnit ja ulosottovelka tulisi esteperusteina ulottaa myös oikeushenkilömuotoisen hakijaan ja haltijaan turvallisuusalan elinkeinoluvan myöntämisessä ja
- Poliisihallituksen tiedonsaantioikeus salassa pidettävään tietoon muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta turvallisuusalan elinkeinoluvan myöntämisessä tulisi varmistaa.

Perustelut

Järjestäytyneen rikollisuuden analyysikeskuksen tehtävät ja harmaan talouden torjunta

Järjestäytyneen rikollisuuden analyysikeskukselle suunniteltu tehtävä tuottaa kokonaisvaltaista tilanneymmärrystä sekä tunnistaa rikollisverkostoja ja niiden kytkentöjä laillisiin rakenteisiin liittyä läheisesti harmaan talouden torjuntaan. Harmaa talous

tarkoittaa ilmiötä, jossa laillisen liiketoiminnan puitteissa laiminlyödään julkisoikeudellisia velvoitteita, ja jota järjestäytynyt rikollisuus voi hyödyntää taloudellisen hyödyn saavuttamisessa.

Selvitysyksikön selvitys järjestäytyneen rikollisuuden yrityskytkennoista (Järjestäytynyt rikollisuus suomalaisessa yritys kentässä, selvitys 14/2024) osoittaa, että järjestäytyneisiin rikollisryhmiin kytkeytyvillä yrityksillä on korostunut riski velvoitteiden laiminlyöntiin ja muuhun harmaan talouden toimintaan. Tämä tukee arviota siitä, että järjestäytynyt rikollisuus ja harmaa talous kytkeytyvät toisiinsa erityisesti yritystoiminnan kautta. Näin ollen analyysikeskuksen tehtävä tunnistaa ja analysoida rikollisia rakenteita edellyttää kykyä tarkastella yritystoimintaa ja tunnistaa harmaan talouden riskejä ja ilmenemismuotoja.

Selvitysyksikön lakisääteisenä tehtävänä on tuottaa tietoa harmaasta taloudesta ja sen torjunnasta sekä laatia velvoitteidenhoitoselvityksiä viranomaisille (laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä 1 §). Tehtävissä on sisällöllistä samankaltaisuutta analyysikeskukselle ehdotettuihin tehtäviin. Tehtävien ero liittyy ensisijaisesti tarkastelukulmaan: analyysikeskus kohdentuu rikollisiin rakenteisiin, kun taas selvitysyksikön tarkastelu kohdistuu velvoitteidenhoitoon ja taloudelliseen toimintaan.

Analyysikeskus tuottaisi rikollisuuslähtöistä tilanneymmärrystä, kun taas selvitysyksikkö tuottaa taloudelliseen käyttäytymiseen ja velvoitteidenhoitoon perustuvaa analyysia. Yhdessä ne muodostaisivat toisiaan täydentävän kokonaisuuden, jossa rikollisrakenteiden tunnistaminen ja taloudellisen toiminnan analyysi tukevat toisiaan. Tämä vahvistaisi viranomaisten kykyä tunnistaa toimijoita ja rakenteita, joissa harmaan talouden riskit ja järjestäytynyt rikollisuus yhdistyvät.

Analyysikeskukselle ehdotetut tehtävät liittyvät harmaan talouden torjuntaan ja perustuvat osittain samaan tietopohjaan ja analyysikyvykkyyteen, joka selvitysyksikölle on säädetty. Tästä näkökulmasta ehdotettu sääntely muodostaa luontevan jatkumon viranomaisten tiedolla johtamisen kehittämiseksi.

Selvitysyksikön palvelut analyysikeskuksen tukena

Selvitysyksikön tuottamat palvelut, erityisesti velvoitteidenhoitoselvitys, voisivat tukea analyysikeskuksen tehtäviä kokoamalla yhteen organisaation ja siihen kytkeytyvien toimijoiden lakisääteisten velvoitteiden hoitoa koskevan keskeisen tiedon. Velvoitteidenhoitoselvitys antaa kokonaiskuvan muun muassa verojen, sosiaalivakuutusmaksujen ja muiden julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamisesta sekä niihin liittyvistä laiminlyönneistä.

Ehdotetulla lainsäädännöllä laajennettaisiin velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoituksia myös analyysikeskukselle ehdotettuihin tehtäviin. Lisäksi käyttöä laajennettaisiin rahankeräyslain ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain mukaisiin lupamenettelyihin. Tämä edistäisi viranomais- ja rekisteritiedon tehokkaampaa poikkihallinnollista hyödyntämistä sekä tukisi hallituksen esityksen tavoitetta parantaa viranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja analyysikykyä.

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia ollaan muuttamassa siten, että jatkossa velvoitteidenhoitoselvityksen voi pyytää kaikista henkilöistä, myös sellaisista, joilla ei ole yrityskytkeä. Tämä laajentaa myös analyysikeskuksen sekä poliisihallituksen lupavalvonnan mahdollisuuksia pyytää velvoitteidenhoitoselvityksiä käyttötarkoituksiinsa. Lain muutos astuu voimaan 1.10.2026.

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

Analyysikeskuksen tietojen luovuttaminen selvitysyksikölle

Ehdotetun järjestäytyneen rikollisuuden hallinnollisesta torjunnasta annetun lain 11 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan keskus saa salassapitosäynnösten estämättä oma-aloitteisesti tai pyynnöstä luovuttaa 8 §:ssä tarkoitetun keskuksen rekisterin tietoja 1 §:ssä tarkoitetulle toimivaltaiselle viranomaiselle viranomaisen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Lisäksi ehdotetun lain 13 §:ssä todetaan ilmiötiedon luovuttamisesta, että keskus saa salassapitosäynnösten estämättä oma-aloitteisesti ja pyynnöstä luovuttaa järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan osallistuville toimijoille muita järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa ja torjuntaa koskevia tietoja kuin henkilötietoja, jos tiedot ovat tarpeellisia järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan edistämiseksi ja järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytysten heikentämiseksi.

Selvitysyksikkö toteaa, että se on osa Verohallintoa ja katsoo, että myös sen tehtävissä on tarve käyttää analyysikeskuksen rekisterin tietoja järjestäytyneistä rikollisryhmistä ja niiden jäsenistä ym. Selvitysyksiköllä on myös toiminnassaan tarve järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvälle ilmiötiedolle. Esimerkkinä tästä tietotarpeesta on edellä todettu selvitysyksikön selvitys järjestäytyneen rikollisuuden yrityskytkennoista. Sen laatimisessa on käytetty poliisilta saatua tietoa järjestäytyneistä rikollisryhmistä sekä niihin liittyvistä henkilöistä. Selvityksien kohdentamiseksi ja tietojen oikean tulokinnan varmistamiseksi selvitysyksiköllä on myös tarve ilmiötason tiedolle järjestäytyneestä rikollisuudesta. Kuten edellä on todettu harmaalla taloudella ja järjestäytyneellä rikollisuudella on läheinen kytkös ja harmaan talouden torjunta on samalla usein myös järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa.

Selvitysyksikkö toteaa, että lainsäädäntötyössä tulisi varmistaa sen mahdollisuus saada tehtäviinsä analyysikeskuksen rekistereissä olevaa tietoa järjestäytyneistä rikollisryhmistä ja niiden jäsenistä sekä tietoa näihin liittyvistä ilmiöistä.

Turvallisuusalan elinkeinoluvan myöntämisperusteet ja niihin liittyvä tiedonsaantioikeus viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta

Ehdotetun yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 71 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan elinkeinolupa voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, joka ei ole kuluvan tai kolmen edeltäneen kalenterivuoden aikana olennaisesti laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamista ja jolla ei ole maksukykyyn nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.

Kyseisen pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeushenkilöä koskevista edellytyksistä. Sen mukaan Turvallisuusalan elinkeinolupa voidaan myöntää oikeushenkilölle, jos se varallisuutensa puolesta kykenee huolehtimaan toiminnasta hyvin ja sen hallintoelimiin kuuluvat henkilöt ja toimitusjohtaja sekä avoimessa yhtiössä yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaiset yhtiömiehet täyttävät 1 momentin 1–4 kohdassa säädetty vaatimukset.

Selvitysyksikkö toteaa, että ehdotuksen mukaan julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamisen ja ulosottovelattomuuden edellytys (71 §:n 1 mom. 4 kohta) ei koskisi lainkaan oikeushenkilömuotoista luvan hakijaa. Tämä ei olisi linjassa muualla laissa säädetyn ja esim. tässä hallituksen esityksessä rahankeräyslupan myöntämisen esteistä

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

esitetyn ehdotuksen kanssa. Muualla laissa elinkeinoluvan myöntämisen edellytykset koskevat tyypillisesti luvan hakijaa, olipa tämä sitten luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, tämän vastuuhenkilöitä ja omistajia sekä näiden hallinnoimia muita yrityksiä.

Velvoitteidenhoitoselvitys sisältää salassa pidettävää viranomaistietoa ja sen käyttäminen edellyttää HTSY-lain 7 §:n mukaisesti, että selvityksen saajalla on vastaava tiedonsaantioikeus salassa pidettävän tietoon muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetuilta. Harmaan talouden selvitysyksikköä koskevan lain 7 §:n mukaan selvitysyksiköllä on oikeus saada salassapitovelvollisuuden estämättä viranomaiselta ne velvoitteidenhoitoselvityksen laatimiseksi välttämättömät tiedot, jotka velvoitteidenhoitoselvitystä pyytävä viranomainen on oikeutettu saamaan selvityspyynnössä kuvattua käyttötarkoitusta varten.

Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa ei ole erillistä säännöstä, jonka mukaan luvan myöntäjällä eli Poliisihallituksella olisi oikeus saada salassa pidettävää tietoa muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta. Tämä poikkeaa muun muassa rahankeräyslaista, jonka 30 §:ssä on erikseen säädetty tiedonsaannista. Poliisilain 4 luvun 2 §:ssä on sen sijaan yleissäännös, jonka mukaan poliisilla on päälylystään kuuluvan poliisimiehen pyynnöstä oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä poliisille kuuluvan tehtävän suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat maksutta ja salassapitovelvollisuuden estämättä, jollei sellaisen tiedon tai asiakirjan antamista poliisille tai tietojen käyttöä todisteena ole laissa nimenomaisesti kielletty tai rajoitettu.

Selvitysyksikkö toteaa, että Poliisihallituksen oikeus saada salassa pidettävää tietoa muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta on keskeistä myös velvoitteidenhoitoselvityksen pyytämisessä ja saamisessa. Mikäli poliisilain 4 luvun 2 §:n soveltaminen lupahallinnon tehtäviin ei kata riittävän selkeästi lupamenettelyn tiedonsaantitarpeita (esim. päälylystään kuuluvan poliisihenkilön edellytys), tulisi harkita oman tiedonsaantisäännöksen säätämistä myös yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin.

Selvitysyksikkö ehdottaa ministeriön harkittavaksi, että 71 §:n 1 momentin 4 kohdan myöntämisperusteet säädettäisiin koskemaan myös kyseisen pykälän 2 momentissa tarkoitettua oikeushenkilöä. Selvitysyksikkö ehdottaa edelleen ministeriön harkittavaksi, tulisiko yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin säätää erillinen säännös luvan myöntäjän oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja.

Janne Marttinen
johtaja

Marko Niemelä
apulaisjohtaja

Verohallinto
Harmaan talouden selvitysyksikkö
PL 325
00052 VERO

www.vero.fi
puh. 029 512 000
email: htsy@vero.fi

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu torstai 25. kesäkuuta 2026

Lausunto_767091.pdf

(168851 byte)

SHA-512: 42595e17b0a1610131659ee6a6b74183fbde9
96b016113a258d69e394dd3cf7cab5762ba9a56c7f9179
3f09ad6cc24dce9fb6e5bd477227a3218701b1fcc08c7

Allekirjoitukset

25.6.2026 7.41.06 (CET)

Niemelä Marko

marko.niemela@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

25.6.2026 8.31.09 (CET)

Marttinen Janne

janne.marttinen@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

Allekirjoituksen on sertifioinut Assently

25.6.2026 Harmaan talouden selvitysyksikön lausuma

Tämän tosیتeen aitouden varmistaminen voidaan tehdä skannaamalla oheinen QR-koodi. Voit tehdä tämän myös käymällä
<https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

42595e17b0a1610131659ee6a6b74183fbde996b016113a258d69e394dd3cf7cab5762ba9a56c7f91793f09ad6cc24dce9fb6e5bd477227a3218701b1fcc08c7

Tästä tosیتteesta

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Assently E-Sign -palvelussa. Palvelun tarjoaa Assently AB, yrittysrekisterinumero 556828-8442, Ruotsi.